

Modul 4

Kognitivni razvoj otroka

Jean Piagetova teorija

Št. projekta: 2021-1-IS01-KA220-YOU-000028985

Co-funded by
the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

TEMA

**To gradivo obravnava telesne,
kognitivne, čustvene in socialne
značilnosti otrok, starih od 0 do 7 let.**

The 6 Stages of Play

Unoccupied Play

0-3 months

When baby is making movements with their arms, legs, hands, feet, etc. They are learning about and discovering how their body moves.

Solitary Play

0-2 years

When a child plays alone and are not interested in playing with others quite yet.

Spectator/Onlooker Behavior

2 years

When a child watches and observes other children playing but will not play with them.

Parallel Play

2+ years

When a child plays alongside or near to others but does not play with them.

Associate Play

3-4 years

When a child starts to interact with others during play, but there is not much cooperation required. *For example, kids playing on the playground but doing different things.*

Cooperative Play

4+ years

When a child plays with others and has interest in both the activity and other children involved in playing.

CILJI

- Razumevanje različnih razvojnih stopenj otrok.
- Razumevanje in zavedanje razvojnih mejnikov, ki jih dosega vaš otrok.
- Boljše razumevanje vašega otroka.

SENZOMOTORIČNA STOPNJA

"Prvo leto vašega otroka v resničnem svetu"

Senzomotorično stopnjo lahko razdelimo na 6 podstopenj:

- preprosti refleksi (0-1 mesec),
- primarne krožne reakcije (1-4 meseci),
- sekundarne krožne reakcije (4-8 mesecev),
- usklajevanje sekundarnih krožnih reakcij (8-12 mesecev),
- terciarne krožne reakcije (12-18 mesecev),
- zgodnje predstavno mišljenje (18-24 mesecev).

PREPROSTI REFLEKSI (0-1 meseca)

Otrok se začne povezovati z okoljem prek svojih refleksov, ki so predvsem:

- gledanje,
- sesanje.

Trije glavni cilji, ki jih je omenil Jean Piaget, so zapiranje rok, sledenje premikanju predmetov in sesanje predmetov.

PRIMARNE KROŽNE REAKCIJE (1-4 meseca)

"Otrok odkriva svet in samega sebe."

V tej fazi bo otrok začel odkrivati dejanja, ki so mu prijetna, in jih ponavljati. Sprememba v primerjavi z refleksno fazo je, da otrok te stvari počne namerno.

Značilnosti:

- vijuganje s prsti,
- brcanje z nogami,
- sesanje palca.

SEKUNDARNE KROŽNE REAKCIJE (4-8 mesecev)

Otrok naj bi začel sodelovati z okoljem.

V tej fazi otrok začne biti interaktiven s predmeti v svojem okolju. Sprva te interakcije niso namerne, nato pa postanejo bolj namerne in ponavljajoče se dejavnosti.

Otrok je v tem obdobju vedno bolj aktiven in zavzet ter uživa v tem, da se stvari v njegovem okolju dogajajo.

USKLAJEVANJE SEKUNDARNIH KROŽNIH REAKCIJ (8-12 mesecev)

V tej fazi začne otrok načrtovati in usklajevati dejanja, na primer iskanje določenega predmeta ali plazenje za igračo iz druge strani sobe.

V tem obdobju lahko vaš otrok tudi:

- začne uživati v preprostih igrah,
- začne razumeti besede in se nanje odzivati ali jih ponavljati,
- se obrne in pogleda, ko nekaj sliši.

TERCIARNE KROŽNE REAKCIJE (12-18 mesecev)

V tej fazi je otrok začel raziskovati svet okoli sebe. Malček uživa v razstavljanju stvari in preizkušanju svojih zmogljivosti. Otrok se lahko odziva in sledi preprostim navodilom, uporablja fraze ter rad posluša določene zgodbe, knjige ali glasbo.

SENZOMOTORIČNA STOPNJA KOGNITIVNEGA RAZVOJA

1. Primarne krožne reakcije (1-4 meseci) začne ponavljati prijetna dejanja.
2. Sekundarne krožne reakcije (4-12 mesecev) namerno ponavlja dejanja, da bi sprožil odziv, kot je na primer ropotuljica.
3. Terciarne krožne reakcije (12-18 mesecev) odzivanje na poskuse in napake.

INTERNALIZACIJA SHEM (18-24 mesecev)

Na tej stopnji je otrok začel prepoznavati simbole in jih povezovati, na primer priključek igračkinega telefona na telefon.

Prav tako je sposoben razmišljati o svetu okoli sebe. Zdaj razume, da stvari obstajajo, čeprav jih ne vidi.

Na tej stopnji bi se moralo znatno povečati besedišče.

Večina otrok te spretnosti razvije pred enim letom starosti:

- Pogledati in ugotoviti, od kod prihaja zvok.
- Pogledati kam nekdo kaže.
- Mami in očetu povedati "ati" in "ma-ma"
- Se odzvati na svoje ime.
- Žvrgoleti z intonacijo.
- Izgovoriti vsaj eno besedo.
- Pomahati v slovo.
- Se izmenično "pogovarjati" z vami.
- Pokazati na želeni predmet, ki je zunaj dosega in med kazanjem proizvajati zvok.

Večina otrok te spretnosti razvije pred drugim letom starosti:

- Pokazati na številne dele telesa in običajne predmete.
- Znati povedati približno 50 do 100 besed.
- Biti razumljiv drugim.
- Pokazati na nekatere slike v knjigah.
- Uživati v pretvarjanju (kuhanje, čiščenje itd.).
- Prinesite stvari, da vam jih pokažejo.
- Upoštevati enostopenjske ukaze brez gestikulacije.
- Povedati več dvogovornih stavkov in besednih zvez.
- Pokazati na predmete in jih poimenovati.

IGRA Z VAŠIM OTROKOM

Ciljno igranje

Z igrami, kot skrivalnice, lahko otroku pomagate razviti razumevanje značilnosti predmetov skozi igro ter spoznavanje vzroka in posledic.

Za igro z dojenčkom lahko uporabite roke ali krpo, da si zakrijete obraz. Če je otrok dovolj star, mu dovolite, da krpo sname in razkrije vaš obraz.

Z malčki se lahko igrate skrivalnice, na primer tako, da se skrijete za vrata, stol ali kje drugje, kjer vas lahko zlahka najdejo. Ko vas najdejo, jih pokličite in zaploskajte in jih spodbudite, da se skrijejo tudi sami.

ZABAVA IN IGRA

Taktilna igra

Če otroku dovolite, da se igra s snovmi, s katerimi lahko manipulira, bo lažje spoznaval nove občutke ter razvijal svoje motorične sposobnosti in ustvarjalnost.

Spodbujajte otroka, da se igra s testom, prstnimi barvami, vodo ali penastimi žogicami.

Igrajte se skupaj z veliko prazno skledo, majhno skodelico in vodo, ki jo prelivajte.

PREDOPERATIVNA FAZA 2-7 LET *"Vaš dojenček postane otrok"*

V tem življenjskem obdobju se otroci začnejo bolj vključevati v simbolno igro in se naučijo manipulirati s predmeti, na primer uporabljati metlo kot konja. Jezik ima v tem obdobju veliko vlogo in otroci razvijajo svoje jezikovne spretnosti.

Vendar pa otroci na tej stopnji ne znajo uporabljati konkretne logike in ne razumejo stališč drugih ljudi, kar pomeni, da ne razumejo, da lahko drugi posamezniki vidijo svet drugače kot oni.

KONCENTRACIJA IN OHRANJANJE

Vaš otrok se lahko osredotoči le na en vidik situacije naenkrat. Ko vaš otrok razvije spretnost osredotočanja na več kot en vidik situacije, ima sposobnost decentralizacije.

Primer tega je, ko ima otrok dvoje očal, od katerih so ena višja, druga pa širša, vendar se lahko pri ocenjevanju, katera so večja, osredotoči le na višino, saj se lahko osredotoči le na en dejavnik naenkrat.

EGOCENTRIČNO MIŠLJENJE

Do 4. leta vaš otrok misli le na eno stvar, sebe.

To pomeni, da otrok predvideva, da slišite, vidite in čutite enako kot oni.

Okoli 4. leta starosti začne razvijati sposobnost razumevanja pogledov ostalih oseb.

PRIKAZ S SIMBOLI

Na tej stopnji bo vaš otrok začel uporabljati simbole za predstavitev nečesa drugega, na primer otroci pri igri uporabljajo glino ali kocke za predstavitev letal, hiš in podobno.

PRIKAZ S SIMBOLI

Raziskave so pokazale, da je kompleksnost otrokove konstrukcije lahko pokazatelj njegovega simbolnega sistema. Na primer, mlajši otrok, ki mora zgraditi hišo iz kock, bo izdelal preprosto konstrukcijo, medtem ko bo starejši otrok izdelal bolj zapleteno konstrukcijo.

Otrokova simbolična predstavitev je lahko dober pokazatelj otrokovega razvoja.

POOSEBLJANJE

V tem obdobju bo šel vaš otrok čez fazo personifikacije. Poosebljanje je pripisovanje človeških lastnosti in občutkov predmetom.

To je na primer prepričanje, da je medvedek živ ali da je stol, ki je padel in vas udaril, zloben ipd. To se večinoma dogaja med 2. letom, otroci pa redko obravnavajo predmete kot žive po tretjem letu starosti.

ŠTIRI STOPNJE POOSEBLJANJA

1. Otrok meni, da je vse, kar je na kakršenkoli način aktivno, živo.
2. Otrok pripisuje zavest in življenje vsemu, kar se premika.
3. Otrok meni, da je vse, kar se giblje samo po sebi, živo, drugače pa neživo.
4. Otrok meni, da so živi samo ljudje, živali in rastline.

IGRA

Na začetku predoperativne faze se otrok lahko zgolj igra ob drugih otrokih, vendar se ne igra z njimi. Način igre bo deležen veliko sprememb in na tej stopnji bo otrok našel svoj glas kot orodje za druženja in se bo začel vključevati v igro z drugimi otroki in odraslimi.

Kasneje v tem obdobju se otroci pogosto radi vključijo v navidezno igro z igranjem mame, očeta, zdravnikov itd.

KONSTRUKTIVNA IGRA

Konstruktivna igra je, ko otroci manipulirajo s predmeti, da bi nekaj ustvarili. Otrokom omogoča, da osmislijo svoj svet, in je pomembna za razvoj njihove domišljije, sposobnosti reševanja problemov, fine motorike in samospoštovanja.

IGRAČE NA TEJ STOPNJI:

- Lutke,
- akcijske figure,
- oblačila za preoblačenje,
- igrače za mali svet - predmeti za gradnjo lastnega sveta,
- kocke in seti za grajenje,
- barvice, markerji, pisala, svinčniki in papir za risanje,
- knjige s slikami in nekaj knjig s trdimi platnicami, ko so še majhni.

IGRE ZA IGRANJE Z VAŠIM OTOROKOM

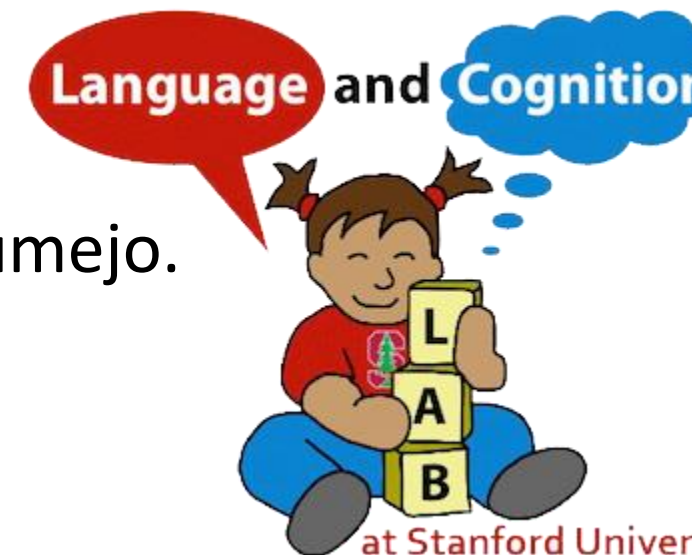

- Igra vlog je dobra igra, ki otroku pomaga premagati egocentrizem, tako da se postavi v kožo nekoga drugega.
- Če otroku dovolite, da se igra z materiali, ki lahko spreminjajo obliko, mu lahko pomagate, da začne razumeti konverzijo, saj je lahko material v isti količini v različnih oblikah.
- Razvijte pri otroku simbolno predstavljanje tako, da ga pustite, da glino razvalja v oblike ali črke.

JEZIKOVNI IN KOGNITIVNI MEJNIKI

2-3 LETA STAROSTI

- Opazi druge otroke in se jim pridruži pri igri.
- Uporablja simbolično igro, na primer kocko uporabi kot avtomobil.
- Prepozna in identificira običajne predmete in slike, se z vami pogovarja z vsaj dvema izmenjavama mnenj.
- Zgradi stolp iz petih do sedmih predmetov.
- Se igra prek namišljanja in pretvarjanja.
- Govori dovolj dobro, da ga drugi večinoma časa razumejo.
- Upošteva dvo- ali tridelne ukaze.
- Prepozna podobnosti, razlike.

JEZIKOVNI IN KOGNITIVNI MEJNIKI

4-5 LET STAROSTI

- Šteje do 10 ali več predmetov.
- Pravilno poimenuje vsaj štiri barve in tri oblike.
- Prepozna nekatere črke in zna napisati svoje ime.
- Bolje razume pojem časa in vrstni red vsakodnevnih dejavnosti.
- Uživa v pretvarjanju (kuhanje, čiščenje itd.).
- Prinaša stvari, da vam jih pokaže.
- Uporablja prihodnji čas.
- Upoštevaty dvo- do tridelne ukaze.
- Razumeva vsakdanje stvari kot sta hrana in denar.

JEZIKOVNI IN KOGNITIVNI MEJNIKI

6-7 LET STAROSTI

- Uporablja besedišče z več tisoč besedami.
- Izkazuje daljši čas trajanja pozornosti.
- Logično razmišlja ter je premišljen in razmišljujoč.
- Sposoben je razumeti argumentacijo in sprejeti pravo odločitev.
- Zna določiti čas; pozna dneve, mesece in letne čase.
- Zna opisati podobnosti med dvema predmetoma.
- Razume, da črke predstavljajo zvoke, ki tvorijo besede.
- Zna reševati bolj zapletene probleme kot prej.
- Ima razvito samozavedanje.